

QANDHADA EBOLA EE DHIIGBAXA LEH

Qandhada Ebola ee dhiigbaxa leh (Ebola HF) waa cudur daran oo badanaa geeri leh oo ku dhaca bini'aadanka iyo daayeerka (daayeerka iyo shimaansiiga) oo si marmar ah loo arkay ilaa markii ugu horeysay ee la gartay oo ahayd 1976.

Cudurkaa waxa sababa soo-gaadhista fayraska Ebola, kaasoo markii ugu horeysay laga helay Afrika. Lama yaqaano in fayraskaasi dhalad ahaan looga helo qaaradaha kale, sida qaarada Waqooyiga Ameerika.

Dhacdooyin la xaqiijiyay oo ah qandhada Ebola ee dhiigbaxa leh ayaa laga soo sheegay Afrika iyo hal shaqaale shaybaadh gudaha Iglan. Maraykanka gudihiisa lagama soo sheegin cudurka oo ku dhacay bini'adan.

Bini'aadanku waxay cudurkaa u sii fidin karaan dhawr siyaabood. Bini'aadanka waxa uu fayraska Ebola ka soo gaadhi karaa taabasho toos ah oo ay la yeeshaan dhiingga iyo/ama dheecaanka qof cudurka qaba. Taasi waa sababta fayrasku ugu fiday qoysaska iyo saaxiibada dadka cudurka qaba: inta ay cunto siinayaan, ay hayaan ama si kale u daryeelayaan, waxa dhacda in xubnaha qoyska iyo saaxiibadu ay taabasho toos ah la yeeshaan dheecaanada qofka. Waxa kale oo dadku ka qaadi karaan fayraska Ebola marka ay taabtaan alaabta sida irbado ay dheecaanada qofku wasakheeyeen.

Cudurka Ebola-Reston oo lagu arkay goob cilmi-baadhis oo ku taalla Firjiiniya waxa dhici karta daayeerka uu isaga gudbay isagoo hawada u sii maraya. Inkastoo dhamaan noocyada fayraska Ebola lagu arkay awoodda uu u leeyahay inuu fido isagoo sii maraya waxyaabaha heehaabaya hawada (hawo-raaca) markii cilmi-baadhisti la sameynayay, haddana fidista noocaa oo kale ah laga soo sheegin goob bini'adan joogo oo dhab ah, sida cisbitaal ama guri.

Calaamadaha iyo sifada Ebolaha HF isku si ayay uga soo baxaan dhamaan bukaanka. Tusahan hoose waxa uu tilmaan guud ka bixinaa calaamadaha cudurka, markii la eegay tirada ay leeg tahay soo-sheegista dhacdooyinkiisa la ogaa.

Socodka Wakhtiga	Calaamadha lagu arkay bukaanka Ebola intooda badan	Calaamadaha ku dhaca qaar ka mid ah bukaanka Ebola
Gudaha dhawr cisho ka dib marka fayrasku qofka soo gaadho:	qandho sare, madax-xanuun, muruq xanuun, calool xanuun, daal, shuban	cune xanuun, higo, finan, indho cas oo cuncun leh, dhiig matagid, shuban dhiig leh
Gudaha hal todobaad marka fayrasku qofka soo gaadho:	laab xanuun, dawakhid iyo dhimasho	indho la'aan, dhiigbax

Cilmi-baadhayaashu may fahmin sababta dadka qaarkii ay u awoodaan inay ka bogsadaan cudurka Ebola HF halka qaar kale u dhintaan. Hase yeeshoo, waxa la og yahay in bukaanka u dhinta ay badanaa aanay yeellan iska-difaac weyn oo ay cudurka iskaga difaacayaan wakhtiga geerida.

Ma jirto dawo loo go'aamiyay ama la isla gartay oo loogu talogalay Ebola HF. Wakhtigan, bukaanka waxa la siiyaa daryeel taageero ah. Wuxuu taasi isugu jirta isu miisaamidda dheecaanada iyo elegtarolaytka bukaanka, joogteynta heerka oksijiinta iyo cadaadiska dhiigga, iyo in laga daweeyo wixii cuduro kale ah kuwaasoo dhibka sii weynaynaya.

Cudurka oo dadka kaga soo fiday goobaha daryeelka caafimaadka ayaa badanaa lagu arkay dhacdooyinka cudurka Ebola HF ee ka dhacay Afrika. Haddii cudurka la arko, waa in laga taxadiraan inaan cudurku ku fidin gudaha goobaha daryeelka caafimaadka. Waa in bukaanka laga takooraa inay xidhiidh la yeeshaan dadka aan haysan badbaadin, waana in shaqaalaha cisbitaalku gashadaan dharka badbaadada, sida waji-qaris, gacmo-galis, khamiis, iyo muraadaha badbaadinta indhaha. Ulajeedada laga leeyahay tabahaa waxa weeye in laga badbaado taabashada dhiigga ama dheecaanka bukaanka. Haddii bukaanka qaba Ebola HF dhinto, waxa sidoo kale muhiim ah inaan wax taabasho lala yeellan maydka.

Wixii ah war dheeraad ah, wac North Dakota Department of Health (Waasaaradda Caafimaada ee Waqooyiga Dakota) oo leh lambarka 701.328.2378.